

TV 7: Čížová – Nová Ves – Čertova hora – Stará Vráž – Nová Vráž

8–10 km

Doprava

- vlak Písek – Čížová
- vlak Vráž – Písek

Popis cesty

Po vystoupení z vlaku v Čížové po pravé straně přes trať u silnice je vidět kaplička, která je pustá. Na stěně kapličky je tabulka, která připomíná bitvu u Čížové. Dne 22. 12. 1741 při ústupu francouzských oddílů z Písku, zde byli Francouzi zaskočeni císařskými husary a pobiti. Bitva u Čížové je zobrazená na Alšově fresce na hotelu Otava.

U železniční stanice ČD Čížová začíná **zelená pásová značka** směr Nová Ves a Ostrovec. Značka vede po jižním okraji vsi k návrší stejného jména Čížová (512 m) s kostelem sv. Jakuba. Po pravé straně v obci je renesanční zámek z 16. století, barokně přestavěný v 17. století. Stavebně je nevýrazný. Gotický kostel sv. Jakuba je viditelný z dalekého okolí, byl založen ve 13. století a přestavěn v r. 1544. V kostele se nachází 12 mramorových, žulových a pískovcových náhrobních desek.

Od kostela je daleký výhled na údolí Otavy, Písecké hory i předhůří Šumavy. Kolem kostela je hřbitov. Naproti kostelu stojí barokní kaple z r. 1756. Na nejvyšším návrší hřbitova je obranná zvonice. Severně od kostela u rozcestí na Novou Ves a na Novou Hospodu stával ženský klášter. Také tu bývala továrna na zpracování tuhy (dnes 3 stavení s názvem U Továrny), která se zde dolovala. I místní archeologické nálezy z 12. a 13. století obsahují vysoké procento grafitu a dosvědčují osídlení tohoto místa dříve, než byla založena ves. Po silnici přes Čížovou na Mirovice do Čimelic vezl cerhonický Dubský dva monarchy (Naši furianti).

Od rozcestí půjdeme dále přes osadu Nová Ves, až dojdeme v lese na rozcestí silniček do Křešic, Předotic a Vráže. Odbočíme doprava směr Vráž **na neznačenou cestu**. Po kilometru se setkáme s **modrým psaníčkem**, na kterém odbočíme doleva směr Čertova hora.

Tato přírodní rezervace je dubovou bučinou s cenným dubem zimním, chráněnými rostlinami a živočichy. Po chvíli dojdeme k „Jezírku lásky“ (4 m hluboké). Je tak romanticky uloženo, že u něho bylo natočeno jedno nastudování opery Rusalka od A. Dvořáka. Rusalku hrála Kateřina Macháčková a prince hrál slovenský herec Milan Kňazko. V jezírku žijí raci.

Po modrém psaníčku dojdeme do Staré Vráže. Po vejítí do vsi se vrátíme na silnici směr Písek a dojdeme asi po 50 metrech k lázním. U lázní je lázeňský park. Pak projdeme obcí po silnici přes Novou Vráž dojdeme na křižovatku silnic. Zde odbočuje doleva silnice k nádraží, kam dojdeme po 400 m.

Popis míst

Čížová – obec obdržela patrně jméno od blízkého vrchu Čížová. Ještě v roce 1837 osadu tvořil jen rozsáhlý dvorec se zámkem a několik chalup. Od nejstarších dob patřila osada k majetku hradu v Písku. Kolem roku 1560 získal osadu s dalšími třemi Jan Dejm ze Střítěže. Jeho nejstarší syn Mikuláš vystavěl při dvorci tvrz. V popisu dědictví z r. 1685 se tvrz uvádí jako kamenná patrová stavba, při níž byla jakási škola. V r. 1715 hraběnka Černinová z Chudenic dvůr a pivovar jako „rytířské sídlo“ si smluvně zajistila pro svého syna. V r. 1753 Čížová přešla do majetku Lobkoviců.

K bitvě u Čížové v r. 1741 došlo v důsledku následujících událostí. Marie Terezie se dostala do sporu o český trůn s bavorským kurfirstem Karlem Albertem. Na jeho stranu se postavili Francouzi, kteří po dobytí Prahy s bavorskou armádou vyslali do jižních Čech armádu. Francouzi po porážce roku 1741 u Zaháje začali ustupovat před uherskými husary a pandury. Zanechali v Písku armádu, která měla zadržet rakouské vojsko. Posádka byla jen krátce obležena, a ježto se vzdala „v akordě“, jak se tehdy říkalo, neprospěla prchající

TURISTICKÝ VÝLET TV 7

armádě. Husaři potom dohonili zadní voj u Čížové, kde Francouze 22. listopadu 1741 pošavlovali.

Zámek je rozložitá jednopatrová budova s krátkým křídlem při západním boku, které nad vjezdem má kapli sv. Jana Křtitele. Celý zámek je výsledkem několika stavebních zásahů. Starší renesanční tvrz z poslední třetiny 16. století byla menší než dnešní zámek. Po méně zřetelných barokních úpravách zasáhl do stavby klasicismus přestavbou schodiště ve dvorním traktu. Zámek je v současnosti rekonstruován, funguje zde mj. minipivovar. Kostel sv. Jakuba, raně gotická stavba ze 13. století, stojí v areálu hřbitova na vrcholu kopce, ze kterého lze přehlédnout celou kotlinu západně od Píseckých hor. Podle poznatků posledního průzkumu je kostel pozdně románskou stavbou zachovanou ve zdivu lodí a presbyteria. Svědčí o tom románská okénka v severní stěně kostela. Srovnatelných staveb se v okolí Písku příliš mnoho nedochovalo, neboť v době stavby kostela se stavěly jen dřevěné kostelíky. Kolem roku 1250 se již projevil nástup gotického slohu a stavební činnost ovládla písecko-zvíkovská stavební huť král Přemysla Otakara II. Z této doby byly označeny dvě keramické dlaždice s reliéfy lva a raka. Vznik královského města Písku si vynutil reorganizaci farních obvodů. Kostel přestal být samostatným farním kostelem po výstavbě píseckého kostela „Narození Panny Marie“. Poprvé se o kostele píše až 30. 4. 1401, kdy byl pronajat knězi Šimonovi z Písku za 18 kop grošů. Přestavba kostela se měla uskutečnit v druhé polovině 16. století a prodloužení v 19. století. Stavbu vyztužuje několik vnějších opěrných pilířů různého tvaru. Po přestavbě byla zachována sklípková klenba presbytáře. Z četných náhrobků je třeba upozornit v chrámové předsíni na velký náhrobní kámen krutého zemana Ludvíka Loreckého ze Lkouše a jeho dvou synů Adama a Zdeňka, které v nedalekých Šamonicích r. 1571 pobil vzbouřený lid, který byl surově utlačován. Příběh je známý z literárního zpracování v básních Jaroslava Vrchlického „Lorecký ze Lkouše“ a Adolfa Heyduka „Petr Dudlík“. Velmi podrobně celou událost popisuje Ladislav Stehlík ve 2. díle „Země zamyšlená“.

Čertova hora – přírodní rezervace, chráněná od r. 1985, zaujímá 13,87 ha a má ochranné pásmo 41,18 ha. Je to dubová bučina s dubem zimním, na severním svahu přechází ve zbytky lipových bučin. Ve vrcholové části je geneticky ceněn dub zimní s lípou malolistou. V listnatém lese starém dnes přes 200 let je mimo uvedené dřeviny zastoupen habr i břek. Dva staré stromy břeku při severovýchodním úpatí vrchu byly dokonce vyhlášeny za stromy chráněné státem. V bylinném porostu se vyskytuje teplomilná kostřava různolistá. Vedle rostlin typických pro lipové bučiny jsou zde významné rostliny v dubových habřinách. Z chráněných živočichů jmenujme: mravenec lesní – početný v ochranném pásmu, ropucha obecná a skokan zelený – v jezírkách ochranného pásma, pravidelně zde hnízdí holub doupňák, lejsek malý a šedý a strakapoud prostřední.

Vráž – obec, která se dělí na jižní Starou Vráž a severní Novou Vráž s lázeňským statutem. Do roku 1567 náležela do vlastnictví hradu Zvíkov, potom Čížové (v době Dejmutů) a od r. 1572 měli osadu ve vlastnictví Lobkovicové. V letech 1868–75 Lobkovicové postavili lovecký zámek v novogotickém slohu s kaplí. Za první republiky (r. 1936) byly zde založeny neurologem prof. Vítkem lázně ve stylu funkcionalistickém. Léčí se zde pohybové a nervové nemoci. K léčení se používá slatina, která se získává mezi Vráží a Dědovicemi. Při silnici na Ostrovec je rybník Landa, kde rád maloval Ota Bubeníček a grafik Josef Řeřicha. Roste zde hojně lýkovec.

Vrážská pahorkatina – zalesněné pásmo na sever od Čížové, na východě ohraničeno Otavou a na severu řekou Lomnicí. Nejvyšší vrch je Čertova hora (532 m), která je i přírodní rezervací. Geologickým podkladem této pahorkatiny jsou horniny středočeského plutonu (vyvřelé horniny, které pronikly a krystalizovaly ve větších hloubkách zemské kúry), jejichž rozpadem vzniká písčito-hlinitá půda, která ve srovnání s půdou vzniklou na zásaditém podloží (vápenec, opuka) je méně úrodná. Část lesů má původní přirozenou skladbu dřevin.

Připravil: Ing. Václav Kopřiva

Informace byly sestaveny před r. 2000.

Omlouváme se za případné nesrovnalosti, používejte prosím aktuální mapy.